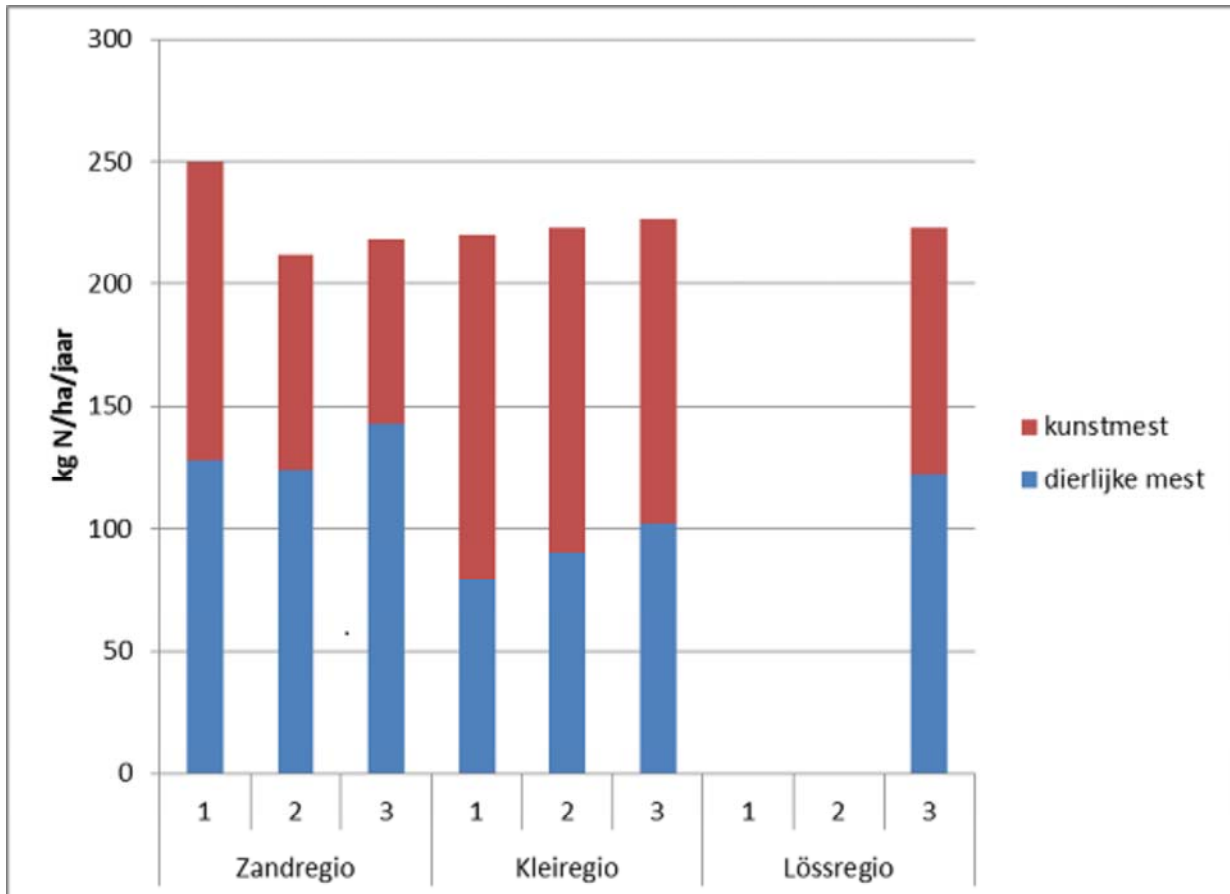

Stikstofbemesting in 2007-2010 vaak lager dan begin jaren negentig

Dit is het vierde artikel in een serie over de Nitraatrichtlijnrapportage. Iedere vier jaar moet Nederland een rapportage opleveren het kader van de Europese Nitraatrichtlijn. Deze rapportages geven een indruk van de effectiviteit van de Nederlandse actieprogramma's ter uitvoering van deze Nitraatrichtlijn. In 2012 werd [de vijfde rapportage](#) opgeleverd. Een goed moment om serie artikelen stil te staan bij de ontwikkelingen die invloed hebben gehad op de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater.

Akkerbouw: meer stikstof met dierlijke mest, minder stikstof met kunstmest

Sinds 1991 is de hoeveelheid toegediende stikstof met dierlijke mest in de akkerbouw toegenomen en die met kunstmest afgenomen. Vooral in de Zandregio is sprake van een sterke afname van de hoeveelheid stikstof met kunstmest. In de jaren 20 t/m 2010 werd daar gemiddeld de minste kunstmest gegeven, gevolgd door bedrijven in de Lössregio. In de Kleiregio wordt de meeste kunstmest gegeven (Figuur 1). De totale hoeveelheid stikstof in de Kleiregio, De Lössregio en de Zandregio bedroeg in jaren 2007 t/m 2010 respectievelijk 226, 223 en 218 kg per hectare. Geen grote verschillen dus. De bouwplannen verschillen w wat. In de Zandregio bedraagt het aandeel hakvruchten (bieten en aardappelen) 56%, in de Lössregio 44% en in de Kleiregio 3 (2007 – 2010). Het aandeel hakvruchten is sinds de negentiger jaren in de Zandregio en de Kleiregio wat afgenomen ten gunst van de granen. In de Lössregio wordt vanaf 2002 voor het LMM gemeten.

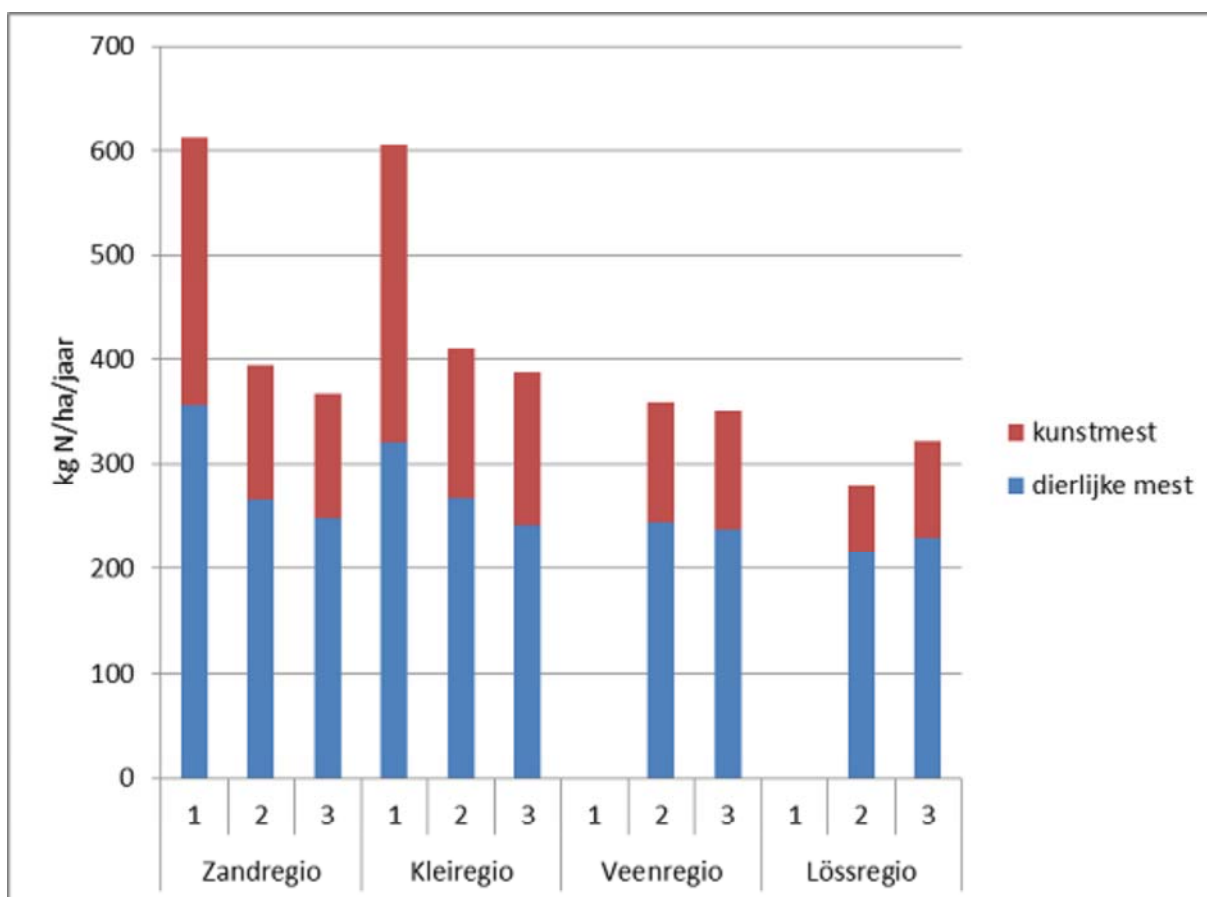

Bron: Bedrijveninformatienet van LEI Wageningen UR

Figuur 1. Toegediende stikstof met dierlijke mest en kunstmest op akkerbouwbedrijven per grondsoortregio en per periode (1: 1994 (klei: 1995-1998); 2: 2003-2006; 3: 2007-2010)

Melkveehouderij: stikstofgift zowel met dierlijke mest als met kunstmest gedaald

Sinds 1991 is in de melkveehouderij zowel de hoeveelheid toegediende stikstof met dierlijke mest als met kunstmest aanzienlijk gedaald. De totale stikstofgift is dan ook veel sterker gedaald dan op akkerbouwbedrijven. Het totale stikstofniveau is op melkveebedrijven echter nog steeds hoger dan op akkerbouwbedrijven (Figuur 2). In de jaren 2007-2010 werd in de Zandregio kg stikstof met dierlijke mest en kunstmest gegeven, in de Kleiregio 388 kg. In de Veenregio en Lössregio zijn vanaf 2003 cijfer gepresenteerd omdat voor die tijd het aantal deelnemende bedrijven te klein was (Veenregio) of voor LMM nog niet werd geme (Lössregio). De totale stikstofgift in de Veenregio veranderde sinds 2003 niet veel (351 kg per hectare in 2007-2010), in de Lös was de totale stikstofgift voor 2007-2010 (322 kg per hectare) iets hoger dan in 2003-2006. In de Lössregio wordt van alle grondsoortregio's wel de laagste stikstofgift gegeven.

Bron: Bedrijveninformatienet van LEI Wageningen UR

Figuur 2. Toegediende stikstof met dierlijke mest en kunstmest op melkveebedrijven per grondsoortregio en per periode (1: 1991-1994 (klei: 1995-1998); 2: 2003-2006; 3: 2007-2010)

De veebezetting per hectare nam sinds 1991 af. Het aandeel hectares snijmaïs op melkveebedrijven is in de Zandregio sinds 1991 gemiddeld weinig veranderd (20-22%), in de Kleiregio nam het aandeel snijmaïs toe van 4% naar 14%. Ook in de Lösregio nam het aandeel snijmaïs sinds 2003 licht toe.

Aart van den Ham (LEI Wageningen UR)

LMM e-nieuws, december 2013